Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2025/441

10.3.2025

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2025/441

zo 6. marca 2025,

ktorým sa stanovuje núdzová finančná podpora pre poľnohospodárske odvetvia postihnuté nepriaznivými poveternostnými udalosťami a prírodnými katastrofami v Španielsku, Chorvátsku, na Cypre, v Lotyšsku a Maďarsku v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 ([1]), a najmä na jeho článok 221 ods. 1,

keďže:

(1) Koncom októbra a začiatkom novembra 2024 bolo Španielsko postihnuté nepriaznivými poveternostnými udalosťami bezprecedentného rozsahu. Po sebe nasledujúce vlny izolovanej tlakovej níže vo vyšších vrstvách atmosféry viedli k mimoriadne silným dažďom a ničivým záplavám, ktoré vážne ovplyvnili produkciu v sektoroch ovocia a zeleniny, vína, olív a hospodárskych zvierat. Týmto mimoriadne nepriaznivým poveternostným javom v niektorých regiónoch predchádzal deficit dažďov od začiatku sezóny a intenzívne horúčavy v mesiacoch jún, júl a august 2024, ktoré viedli k suchu a vážnym spôsobom ovplyvnili produkciu niektorých plodín, najmä orechov.

(2) V lete 2024 zažilo Chorvátsko nepriaznivé poveternostné udalosti bezprecedentného rozsahu. Začiatkom roka 2024 zažívalo Chorvátsko teplejšie obdobia, po ktorých nasledovali nižšie teploty v porovnaní s dlhodobými priemermi, čo nepriaznivo ovplyvnilo pokročilý rast plodín. Nasledovali mimoriadne vysoké teploty a mimoriadne vlny horúčav v júli 2024, čo výrazne ovplyvnilo produkciu určitých druhov ovocia a zeleniny a muštového hrozna a určitých plodín pestovaných na ornej pôde, najmä kukurice, slnečnice, sóje a cukrovej repy.

(3) V decembri 2023, januári 2024 a februári 2024 bol Cyprus postihnutý výrazným deficitom dažďov v kombinácii s rekordne vysokými teplotami, čo viedlo k veľkému suchu. Nízky úhrn zrážok, suché podmienky a deficit vody pokračovali počas jari a leta 2024 a ovplyvnili sektory obilnín a olív, ako aj produkciu určitých druhov ovocia a zeleniny, najmä produkciu mandlí a hrozna.

(4) V júli a začiatkom augusta 2024 boli časti Lotyšska postihnuté nepriaznivými poveternostnými udalosťami bezprecedentného rozsahu, konkrétne mimoriadne intenzívnymi zrážkami. Týmto udalostiam predchádzali rekordne nízke teploty, mrazy a chladné obdobia v decembri 2023 a januári 2024, po ktorých nasledovali nezvyčajne vysoké teploty od marca 2024 a následné výskyty mrazov začiatkom mája 2024. Tieto veľké teplotné výkyvy ovplyvnili produkciu plodín, najmä obilnín a repky olejnej, ako aj ovocia a zeleniny vrátane zemiakov.

(5) V lete 2024 bolo Maďarsko postihnuté nepriaznivými poveternostnými udalosťami bezprecedentného rozsahu. Nezvyčajne vysoké teploty spolu s pretrvávajúcim deficitom zrážok a suchom výrazne ovplyvnili produkciu kukurice a v menšej miere slnečnice, sóje a cukrovej repy, sektor ovocia a zeleniny vrátane zemiakov a sektor vinohradníctva a vinárstva.

(6) Hoci existujú náznaky, že podobné nepriaznivé poveternostné udalosti a prírodné katastrofy sa vyskytujú v celej Únii v celkovom kontexte rastúcich rizík pre poľnohospodárstvo súvisiacich so zmenou klímy, intenzita udalostí v Španielsku, Chorvátsku, na Cypre, v Lotyšsku a Maďarsku bola mimoriadna a nepriaznivo ovplyvnila významnú oblasť a významný podiel poľnohospodárskej výroby.

([1]) Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

(7) Závažné škody, ktoré tieto nepriaznivé poveternostné udalosti a prírodné katastrofy spôsobili poľnohospodárskym výrobcom, a z toho vyplývajúca strata príjmov postihnutých výrobcov v Španielsku, Chorvátsku, na Cypre, v Lotyšsku a Maďarsku ohrozujú hospodársku životaschopnosť poľnohospodárskych podnikov.

(8) Malo by sa preto prijať výnimočné opatrenie s cieľom prispieť k riešeniu osobitných problémov v dôsledku týchto nepriaznivých poveternostných udalostí a prírodných katastrof v Španielsku, Chorvátsku, na Cypre, v Lotyšsku a Maďarsku.

(9) Závažné škody a hospodárske straty spôsobené nepriaznivými poveternostnými udalosťami a prírodnými katastrofami, ktoré zasiahli poľnohospodárskych výrobcov, predstavujú konkrétny problém v zmysle článku 221 nariadenia (EÚ) č. 1308/2013, ktorý nemožno jednoducho vyriešiť pomocou opatrení prijatých na základe článku 219 alebo 220 uvedeného nariadenia. Situácia nie je osobitne spojená s identifikovaným jedinečným narušením trhu alebo s jeho presne stanoveným ohrozením. Nie je spojená ani s opatreniami, ktoré by zabraňovali rozšíreniu chorôb zvierat alebo strate dôvery spotrebiteľov v dôsledku rizika ohrozenia verejného zdravia alebo zdravia zvierat alebo rastlín.

(10) Sumy sprístupnené Španielsku, Chorvátsku, Cypru, Lotyšsku a Maďarsku by sa mali určiť najmä s prihliadnutím na príslušnú váhu týchto členských štátov v odvetví poľnohospodárstva Únie na základe čistých stropov pre priame platby stanovených v prílohe V k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 ([2]), ako aj vplyv nedávnych nepriaznivých poveternostných udalostí a prírodných katastrof v týchto členských štátoch.

(11) Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko by mali rozdeľovať pomoc najúčinnejšími spôsobmi na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií, ktoré zohľadňujú rozsah ťažkostí a skutočných hospodárskych škôd, ktorým príslušní poľnohospodári čelia. Mali by zabezpečiť, aby poľnohospodári boli konečnými príjemcami pomoci, a zabrániť akémukoľvek narušeniu trhu alebo hospodárskej súťaže.

(12) Sumy pridelené Španielsku, Chorvátsku, Cypru, Lotyšsku a Maďarsku by len čiastočne riešili ekonomické ťažkosti, ktorým poľnohospodári čelia, preto by sa týmto členským štátom malo povoliť, aby poľnohospodárom poskytli dodatočnú vnútroštátnu podporu za podmienok stanovených v tomto nariadení.

(13) S cieľom poskytnúť Španielsku, Chorvátsku, Cypru, Lotyšsku a Maďarsku flexibilitu pri rozdeľovaní pomoci podľa okolností dotknutých poľnohospodárov by sa malo umožniť kumulovať túto pomoc s inou podporou financovanou z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka bez nadmernej kompenzácie pre poľnohospodárov.

(14) Aby sa zabránilo nadmernej kompenzácii, Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko by mali zohľadniť podporu poskytnutú v rámci iných vnútroštátnych podporných nástrojov alebo podporných nástrojov Únie či súkromných systémov s cieľom reagovať na príslušné hospodárske straty.

(15) Pomoc Únie je stanovená v eurách, a preto treba v prípade Maďarska v záujme jednotného a súbežného uplatňovania určiť dátum konverzie sumy pridelenej členským štátom, ktoré neprijali euro ako národnú menu. Keďže sa v tomto nariadení nestanovuje termín na predloženie žiadostí o pomoc, na účely článku 30 ods. 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2022/127 ([3]) je vhodné považovať za určujúcu skutočnosť pre výmenný kurz týkajúci sa súm stanovených v tomto nariadení deň nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

([3]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/127 zo 7. decembra 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2116 o pravidlá platné pre platobné agentúry a iné orgány, finančné riadenie, schvaľovanie účtov, zábezpeky a používanie eura (Ú. v. EÚ L 20, 31.1.2022, s. 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(16) S cieľom zabezpečiť účinnosť tohto výnimočného opatrenia by príjemcovia mali núdzovú finančnú podporu dostať urýchlene. Okrem toho by sa malo zabezpečiť včasné monitorovanie rozpočtu, ako aj aktualizované následné opatrenia a efektívne využívanie poľnohospodárskej rezervy, čím sa maximalizuje jej dostupnosť a zvýši schopnosť rýchlo reagovať na vznikajúce krízy. Preto je vhodné stanoviť dátum oprávnenosti pre členské štáty na vyplatenie tejto podpory príjemcom. Všetky platby uskutočnené po tomto dátume by sa mali považovať za neoprávnené na financovanie z prostriedkov Únie.

(17) Únia by preto mala financovať výdavky, ktoré vznikli Španielsku, Chorvátsku, Cypru, Lotyšsku a Maďarsku v rámci tohto výnimočného opatrenia, len ak sa takéto výdavky vynaložia do určitého dátumu oprávnenosti. Podpora určená na toto výnimočné opatrenie by sa preto mala vyplatiť do 30. septembra 2025.

(18) Žiadne platby uskutočnené po 30. septembri 2025 sa za žiadnych okolností nemajú považovať za oprávnené, a preto sa článok 5 ods. 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2022/127, ktorým sa stanovuje pomerné zníženie mesačných platieb uskutočnených po stanovenom termíne, nemá neuplatňovať.

(19) Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko by mali Komisii oznámiť podrobné informácie o vykonávaní tohto nariadenia, aby Únia mohla monitorovať účinnosť opatrenia zavedeného týmto nariadením.

(20) S cieľom zabezpečiť, aby poľnohospodári dostali pomoc čo najskôr, by Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko mali toto nariadenie začať vykonávať bezodkladne. Preto by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

(21) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Výboru pre spoločnú organizáciu poľnohospodárskych trhov,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

1. Pre Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko je k dispozícii pomoc Únie v celkovej výške 98 600 000 EUR na poskytnutie výnimočnej podpory poľnohospodárom za podmienok stanovených v tomto nariadení.

2. Výdavky Únie vynaložené v súlade s týmto nariadením nepresiahnu celkovú sumu:

a) 68 000 000 EUR pre Španielsko;

b) 6 700 000 EUR pre Chorvátsko;

c) 3 500 000 EUR pre Cyprus;

d) 4 200 000 EUR pre Lotyšsko;

e) 16 200 000 EUR pre Maďarsko.

3. Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko použijú sumy uvedené v odseku 2 na opatrenia zamerané na kompenzáciu najviac postihnutých poľnohospodárov za ich hospodárske straty, ktoré majú vplyv na životaschopnosť ich poľnohospodárskych podnikov v odvetviach a v poľnohospodárskej výrobe ovplyvnenej nepriaznivými poveternostnými udalosťami v postihnutých regiónoch.

4. Opatrenia uvedené v odseku 3 sa prijmú na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií, v ktorých sa zohľadní rozsah skutočných hospodárskych strát postihnutých poľnohospodárov Opatrenia musia byť takého charakteru, aby výsledné platby nespôsobovali žiadne narušenie trhu ani hospodárskej súťaže.

5. Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko zabezpečia, aby sa na poľnohospodárov v plnej miere preniesol hospodársky prínos pomoci Únie aj v prípade, ak nie sú priamymi príjemcami platieb pomoci Únie.

6. Na výdavky Španielska, Chorvátska, Cypru, Lotyšska a Maďarska uvedené v odseku 2 v súvislosti s platbami na opatrenia uvedené v odseku 3 možno poskytnúť pomoc Únie iba za predpokladu, že sa tieto platby vykonajú do 30. septembra 2025.

7. Na účely článku 30 ods. 3 delegovaného nariadenia (EÚ) 2022/127 je určujúcou skutočnosťou pre výmenný kurz týkajúci sa súm uvedených v článku 1 ods. 2 tohto nariadenia dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

8. Opatrenia podľa tohto nariadenia možno kumulovať s inými opatreniami podpory financovanými z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka.

9. Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko môžu na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií poskytnúť dodatočnú vnútroštátnu podporu na opatrenia prijaté podľa odseku 3 až do výšky 200 % príslušných súm stanovených v odseku 2 za predpokladu, že výsledné platby nespôsobia žiadne narušenie trhu alebo hospodárskej súťaže ani nadmernú kompenzáciu. Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko vyplatia dodatočnú vnútroštátnu podporu do 31. decembra 2025.

10. Aby sa zabránilo nadmernej kompenzácii pri udeľovaní podpory podľa tohto nariadenia, Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko zohľadnia podporu poskytnutú v rámci iných vnútroštátnych podporných nástrojov alebo podporných nástrojov Únie či súkromných systémov s cieľom reagovať na príslušné hospodárske straty.

Článok 2

1. Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko bezodkladne a najneskôr do 31. mája 2025 oznámia Komisii tieto informácie v súvislosti s opatreniami uvedenými v článku 1 ods. 3:

a) opis opatrení, ktoré sa majú prijať;

b) kritériá použité na určenie metód poskytovania pomoci, sumy pomoci a metódy a odôvodnenia uplatnené pri rozdeľovaní pomoci medzi poľnohospodárov;

c) zamýšľaný vplyv opatrení na kompenzáciu poľnohospodárov z dôvodu hospodárskych strát;

d) činnosti na overenie dosahovania plánovaného vplyvu opatrení;

e) činnosti na zamedzenie narušenia hospodárskej súťaže a nadmernej kompenzácie;

f) prognózu úhrad výdavkov Únie rozčlenených podľa mesiacov do 30. septembra 2025;

g) výšku dodatočnej vnútroštátnej podpory udelenej podľa článku 1 ods. 9;

h) opatrenia prijaté na kontrolu oprávnenosti poľnohospodárov a na ochranu finančných záujmov Únie.

2. Španielsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko a Maďarsko najneskôr 31. marca 2026 oznámia Komisii celkové sumy vyplatené na jednotlivé opatrenia (v náležitých prípadoch rozčlenené na pomoc Únie a dodatočnú vnútroštátnu podporu), počet a druh príjemcov a posúdenie účinnosti daného opatrenia.

Článok 3

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 6. marca 2025

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN